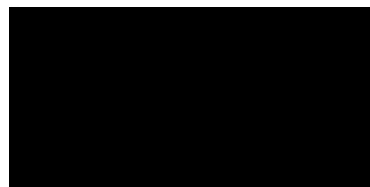

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTE
V LOKTI

Číslo jednací:

Krajský úřad Karlovarského kraje
Odbor kultury, památkové péče a lázeňství
Závodní 353/88
361 06 Karlovy Vary

Váš dopis č. j. ze dne 9/KR/15-03 / 05.01.2015
Naše č. NPU-442/651/2015
Vzniká: Hra: Lokajčec, Trnkova /
Spisový znak 820.1
V Lokti dne 13.2.2015

Věc: Karlovarský kraj, okres Karlovy Vary, město Karlovy Vary, k.ú. Karlovy Vary, Moravská, Hynaisova ul. a nám. Svobody; část pozemků je kulturní památkou zapsanou v ÚSKP pod rej.č. 31953/4-870, všechny v MPZ Karlovy Vary; písemné vyjádření k rekonstrukci ulic

Vyjádření podle ustanovení § 14, odst. 6, písm. f) zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti, obdržel dne 6.1.2014 žádost Krajského úřadu Karlovy Vary ze dne 05.01.2015, č.j. 9/KR/15-03, o vypracování písemného vyjádření k rekonstrukci ulic Moravská, Hynaisova ul. a nám. Svobody. Část území je součástí národní kulturní památky zapsané v ÚSKP pod rej.č. 31953/4-870 a zároveň je součástí městské památkové zóny Karlovy Vary, která vznikla na základě vyhlášky Ministerstva kultury České republiky č. 476/1992 Sb. ze dne 10. 9. 1992.

K žádosti o toto vyjádření byla přiložena kopie žádosti o vydání závazného stanoviska a projektová dokumentace pro stavební povolení zpracovaná Ing. Kypem A Ing. Němcovou - AF-CITYPLAN s.r.o., dopravní inženýrství, Jindřišská 17, 110 00 Praha 1. Obsah předložené PD je následující: A. Průvodní zpráva; B.1 Situace širších vztahů B.2 Koordinační situace stavby C.1 Technická zpráva C.3 Podélný profil C.4 Zárubní zdi C.5 Vzorové příčné řezy C.6 Charakteristické příčné řezy C.7 Vzorový řez uliční vpusti C.8 Zákras do katastru C.9 Vytýčovací výkres C.10 Vzor pokládky dlažby v ulici Moravská C.11 Výkres dopravního značení C.12 Příčný prah C.13 Rozdělení dlažby u kostela sv. Mari Magdaleny C.14 Vzor pokládky dlažby u kostela sv. Mari Magdaleny SO 302 Nova kanalizace, E.1 – Zásady organizace výstavby, E.2 – Plán BOZP.

Předmětem PD je následující rozsah prací: „Rekonstrukce stávajících komunikací v ulici Moravská, Hynaisova a nám. Svobody, kde se nachází kostel sv. Mari Magdaleny. Součástí rekonstrukce je částečné rozšíření vozovky a chodníku v ulici Hynaisova, dále odstranění stávajících poškozených krytů vozovek a chodníků, sanace stávajících a výstavba nových zárubních zdí, výstavba nového veřejného osvětlení, úprava prostoru před kostelem sv. Mari Magdaleny, osazení nového mobiliáře, oprava stávající dešťové kanalizace a celková rekultivace uličního prostoru. Povrch komunikací je v PD navržen v několika formátech kamenné žulové dlažby a různé barevnosti – vozovka šedomodrá žula 160 x 160mm, chodníky mix barev žlutá, šedobílá a šedomodrá 50 x 50mm, parkovací stání okrova žula 160 x 160 mm, prostor u kostela sv. Mari Magdaleny velkoformátová dlažba 500x500 mm odstín béžový. Dále mají být u kostela pokáceny dva stromy vedle sokle kostela, kmen Nepomuckého a nahrazeny novými, menšími kultivary.“

Rekonstrukce ulic dle posuzované PD tedy zahrnuje poměrně velké území, které je součástí městské památkové zóny, ale zároveň také zasahuje prostředí národní kulturní památky kostela sv. Máří Magdaleny a přímo samotnou památku. Úprava povrchu nám. Svobody na parc. p. č. 2 (nástupní plato hlavního schodiště kostela) je zásahem do součásti národní kulturní památky (vymezené st.p.č. 1 a 2), a úprava povrchu styku ulice Moravská a nám. Svobody (resp. prostoru vymezeného budovou lary, hotelu Aura Palace, hotelu Ambiente a kostela) je zásahem do prostředí kulturní památky.

V současné době tvoří povrch předmětných komunikací kombinace materiálů – čedičová maloformátová dlažba na středu ulice (vozovce) kladená do řádků kolmo k ose vozovky a maloformátová žulová dlažba položená v pruzích po obou stranách komunikace skládaná částečně v obloučkove a částečně ve vazbě řádkové, přičemž úseky drobné kostky skládané do řádku se jeví jako mladší doplňky po prováděných zásazích do komunikace (oprava opěrek, přípojky apod.) Tato dlažba pochází ze 70-tých let minulého století. Ještě před celkovou úpravou ulice byla část historické dlažby v prostoru kolem kostela sv. Máří Magdaleny překryta asfaltem, zřejmě z důvodů jejího poškození výkopy, jež je možno vidět na fotografiích z počátku 70. let minulého století. Z dostupných fotografických materiálů ulice kolem roku 1900 se dá odvodit, že v této době byla celá komunikace dlážděna maloformátovou dlažbou, většinou v jedné výškové úrovni, bez vydělení chodníků, až na krátké úseky v horní a spodní části ulice, kde se oddělené chodníky vyskytovaly, ovšem pouze v ploše vydělené obrubníkem ze shodného materiálu jako zbytek ulice. Z fotografií je rovněž patrné, že ulice byla vypádována (odvodněna) do středového žlabu v ose ulice (zlom v dlažbě), v němž byly umístěny kanalizační vpusti. Kladení dlažby bylo do řádků. U kostela sv. Máří Magdaleny je z těchto dobových fotografií dobře patrné, že velkoformátová dlažba byla dotažena až k omítce budovy a v místech, kde nyní stojí hotel Ambiente, a kde je v současnosti nový výškově odlišený chodník s obrubníkem z drobné kostky, byl proveden úzký chodník z kamenných desek v ploše ulice stoupající směrem na Petřín. Dle informací pamětníků byla tato historická dlažba zachována až do poslední úpravy z konce 70-tých let minulého století, kdy byla nahrazena stávajícím povrchem. Dále pamětníci zmiňují barevnost původního materiálu, a sice žula v hnědavých odstínech, což odpovídá barevnosti dlažby zachované u kostela sv. Máří - žulová kostka (opracovaná ručně), jež odpovídá podobě dlažby zachycené na fotografiích kolem roku 1900. Tato dlažba tvoří povrch uličky klesající podél SV průčelí kostela do ulice Vřídelské.

Při konzultacích, které proběhly v loňském roce a kam byli zástupci NPÚ přizváni, byly předloženy tyto průzkumy: Stavebně-technický průzkum vypracovaný Ing. Stanislavem Vonkou – kancelář stavebního inženýrství Botanická 256, 360 02 Dalovice, IČ: 25 22 45 81, DIČ: CZ25224581; Zjišťovací archeologický průzkum zpracovaný Mgr. Kateřinou Postráneckou, dále archivní rešerše písemných a ikonografických pramenů vypracovaná Mgr. Jakubem Krčkem, a stavebně-historický průzkum zpracovaný Ing. arch. Kateřinou Knotovou, vše ZIP o.p.s, Tomanova 3, 301 00 Plzeň Dokumentace již z větší části vychází ze skutečností zjištěných průzkumy.

Z předložených průzkumů vyplývá následující historická úprava prostoru. V rámci ikonografické rešerše byly předloženy fotografie situace kolem r. 1901, 1937 a další., kde je jasné rozdělení prostoru ulice a plata před kostelem. Rozhraní je odděleno obrubníkem, který je uložen ve stejné výšce jako dlažba. Druhy dlažby jsou rozdílné, avšak dle fotodokumentace nelze přesně určit, o jaký typ se jedná. Lepší vypovídací hodnotu má v tomto případě archivní rešerše, kde je psáno, že: „V roce 1899 byla provedena oprava dlažby u hlavního vstupního schodiště, pojatá do vyúčtování dalších zednických prací o objemu 180 zl., které provedl zednický mistr Josef Schmidt. Jednalo se o dlažbu z kamenných desek u schodiště před dveřmi hlavního vchodu. Ta byla sesedlá, následkem čehož zde neustále stála voda. Stávající dlažba byla proto vytrhána, použité desky předělány kameníkem, doplněny novými a opěrkami položeny, spáry vylity cementem.“ Nástupní plato před schodištěm hlavního vstupu do kostela bylo zásadně upravováno v 70. letech minulého století a lze očekávat, že zde bude historická stavba značně porušena. Byla provedena archeologická sonda v blízkosti plata, z té však nebylo možné získat jaký typ dlažby či jiný povrch je ukázat pod zivici.

Na konzultacích bylo domluveno, že bude nová úprava povrchů předmětného prostoru vycházet z doloženého historického stavu s tím, že bude zohledňovat některé nové okolnosti (v minulosti provedená úprava schodišť na plato před kostelem) a požadavky na využití prostoru (nutnost zřízení točny, zabránění průjezdu).

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti, posoudil dopad navrhovaných změn na podobu a hodnotu objektu i dané lokality a konstatuje, že předložený návrh v této konkrétní podobě je z hlediska památkové péče přijatelný při dodržení těchto podmínek:

Plato před kostelem:

- 1) Konkrétní řešení povrchu plata před kostelem (typ a formát dlažby, způsob kladení) bude upřesněno po odkrytí stávajícího živičného povrchu a zhodnocení případných dochovaných pozůstatků historického řešení. V případě nálezů upřesňujících historické řešení zachycené na fotografiích z přelomu 19. a 20. století bude návrh přizpůsoben. Konkrétní návrh bude obsahovat i podrobný kladečský plán. V případě nedochování nálezů, které by rozšířily stávající znalost konkrétní podoby historického řešení úpravy prostoru, bude podrobně rozpracován návrh domluvený na konzultacích, který vychází z informací vypracované archivní rešerše a historických fotografií. V takovém případě by byl prostor před kostelem vydlážděn z velkoformátových desek, které by rozměrově odpovídaly stávajícím deskám na schodišti u vstupních dveří. Rovněž způsob kladení by byl zopakován a orientován by byl od průčelí kostela. Plocha bude ohraničena obrubníky položenými do jedné úrovně s dlažbou. Budou užity stávající obrubníky, dochované pod živičným povrchem. Budou doplněny rozměrově, povrchovou úpravou i barevným odstínem odpovídajícími novými obrubníky. Podrobný kladečský plán se zachycením všech detailů bude v předstihu předložen zástupcům odborné (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti) i správní (Magistrát města Karlov Vary, odbor památkové péče) složky státní památkové péče k odsouhlasení.
- 2) Rozsah plochy vydlážděné kamennými deskami bude upraven s ohledem na charakter stávajícího terénu, který byl změněn při poslední velké stavební úpravě ve dvacátém století. Velkoformátová dlažba by měla být užita pouze na rovné ploše před kostelem, je proto nutné oproti navrhovanému řešení zmenšit rozsah plata (viz příloha 1). Navržená hrana plata směrem k Divadelnímu náměstí neodpovídá historickému stavu a nereaguje ani na pozmeněnou terénní situaci, kdy prostor, který byl dříve rovný a přecházel do terasy, je dnes svažité. S ohledem na tuto skutečnost je vhodné rozsah velkoformátové kamenné desky částečně zredukovat. Vzhledem k přestavbě schodiště a deformaci celého dřívějšího prostoru v 20. letech minulého století, zde dnes nelze přesně obnovit stav řešení dle historické ikonografie. Pokládka dlažby u kostela směrem k nám. Svobody bude přizpůsobena stávající nálezové situaci, kde z živičného krytu vystupuje obrubník i původní dlažba.
- 3) Vzorek nově pokládané dlažby i obrubníků bude předložen zástupcům obou složek státní památkové péče k odsouhlasení. Teprve po jejich písemném odsouhlasení (zápisem) bude možné konkrétní typ dlažby použít.
- 4) Při zemních pracích v prostoru plata a při kostele bezprostředně hrozí narušení neznámých archeologických situací. Konkrétní rozsah zemních prací bude proto v předstihu konzultován s archeology a následně bude stanoven způsob dohledu. Konkrétní rozsah zemních prací a způsob zajištění archeologického dohledu bude v předstihu předložen zástupcům obou složek památkové péče. Vzhledem k charakteru místa by se mělo jednat o nepřetržitý archeologický

dohled. V případě nálezu budou výkopové práce zastaveny, bude provedena patřičná dokumentace a následně bude ve spolupráci s archeology stanoven další postup, který bude předložen k odsouhlasení zástupcům obou složek státní památkové péče. V případě nutnosti pak bude z důvodu hodnotného uceleného nálezu upraven předpokládaný rozsah prací či obecně stanovený postup prací. S ohledem na tyto skutečnosti upozorňujeme stavebníka na ustanovení vyplývající z § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. To hovoří o povinnosti dodržet následující kroky:

a) Oznamit stavební akci minimálně dva týdny před zahájením prací Archeologickému ústavu Akademie věd České republiky. Oznámení se podává v podobě formuláře (<http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/pro-stavebniky.html>), a to v elektronické podobě na e-mail: [REDACTED] nebo poštou na adresu: ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i. Oddělení památkové péče, Hana Trnková, Letenská 4, 118 01 Praha 1.

b) Umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu Archeologickému ústavu nebo vybrané oprávněné organizaci, o jehož podmínkách bude v dostatečném předstihu uzavřena dohoda mezi stavebníkem a oprávněnou organizací podle § 21 – 22 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

c) Informovat o nálezu, který nebyl učiněn při provádění archeologického výzkumu Archeologický ústav v Praze nebo nejbližší muzeum (Muzeum Karlovy Vary/ viz příloha). Učiní tak nálezce nebo osoba odpovědná za provádění výkopových prací, podle § 23 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

5) Upozorňujeme na fakt, že pod stávajícím živičným povrchem v okolí kostela se nachází historická kamenná dlažba a obrubníky. Tyto prvky musí být zachovány a budou při rekonstrukci opětovně použity. Před započatím prací je potřeba určit rozsah jejího zachování a předložit návrh konkrétního umístění. Návrh bude v předstihu předložen zástupcům obou složek státní památkové péče k odsouhlasení. Teprve po jejich písemném odsouhlasení (zápisem) bude možné určit míru doplnění novou dlažbou a následně pokládku dlažby zahájit.

6) Způsob pokládky dlažby bude proveden tradičními postupy. Doporučujeme vycházet ze starší odborné literatury¹ či odborné a metodické publikace NPÚ² věnující se této problematice. Desky by měly být uloženy do pískového lože v celé ploše, spáry by měly být široké 0,5-1 cm. Jako vyplň spár je vhodné použít prosátý písek, prolitý vápenným pačokem.

7) V rámci oprav před kostelem doporučujeme současně vyměnit i stávající zábradlí, které již nyní působí v rámci daného prostředí nepatříčně a po rekonstrukci prostranství se tento dojem ještě znasobí. Historicky zde bylo vždy zábradlí kovové vsazované do zděných sloupků. Nově navrhovaná podoba by měla vycházet z dostupné historické dokumentace a měla by být konzultována se zástupci SPP.

8) S ohledem na předpokládaný vliv plánovaných stavebních prací na prostředí národní kulturní památky doporučujeme, aby se v době realizace stavby konaly pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců všech zainteresovaných stran – tj. zejména investora, projektanta, realizační firmy a zástupců odborné i správní složky státní památkové péče. Úvodní kontrolní den by se

¹ LITICH, J., *Průručka pro dlaždiče*, Praha 1955; TENTYŽ, *Technologie pro I. ročník odborných učilišť a učňovských škol, učební opor: dlaždič 0614*, Praha 1961; TENTYŽ, *Technologie pro II. ročník odborných učilišť a učňovských škol, učební opor: 36-74-2, dlaždič*, Praha 1976.

² SCHUBERT, Alfred. *Péče o památkově významné venkovní komunikace*. 1. vyd. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2007, s. 93

měl konat ještě před zahájením prací a měl by být svolan s dostatečným časovým předstihem.

Ulice Hynaisova, Moravská-

- 1) Vzor nově pokládané dlažby bude předložen zástupcům obou složek státní památkové péče k odsouhlasení. Teprve po jejich písemném odsouhlasení (zapisem) bude možné konkrétní typ dlažby použít.
- 2) Konkrétní návrh umístění, rozsahu a řešení prvků pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace bude v předstihu předložen zástupcům obou složek státní památkové péče k odsouhlasení. V oddílech C.1. - 4.11, 5.11 předložené PD je psáno, že přechody a změny organizace budou pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace označeny signálními a varovnými pásy. Nikde není zdokumentováno, kde se budou tyto přechody nacházet a jak budou řešeny. Je proto nutné konkrétní řešení dopracovat a předložit zástupcům státní památkové péče k odsouhlasení.
- 3) V předstihu bude zástupcům obou složek státní památkové péče předložen k odsouhlasení návrh nově osazovaného veřejného osvětlení a uličního mobiliáře (lavičky, odpadkové koše, zahrazovací a výsuvné sloupky, informační tabule apod.) V posuzované PD není mobiliár blíže specifikován, ani zakreslen na situačních výkresech.
- 4) Doporučujeme přepracovat návrh pokládky dlažby. Navržené rozdělení plochy komunikace na několik sektorů pomocí různého typu pokládky a jejich ohraničení dlažbou v jiné barvě není z hlediska památkové péče vhodné. Došlo by tím k roztříštění plochy, které by působilo v historickém prostředí cizorodě. Akceptujeme, že toto řešení bylo závazným stanoviskem výkonného orgánu č.j. 272/OPP/17/Srv ze dne 21. listopadu 2014 odsouhlaseno, nadále však trváme na nevhodnosti tohoto řešení a doporučujeme, aby bylo přepracováno.
- 5) Bude upřesněn způsob řešení komunikace v blízkosti kostela a části vedoucí od kostela směrem k objektu Spořitelna. Zde není zřejmé, zda bude dlažba ulice řešena v jedné úrovni bez vyvýšení chodníků (jako v horní části ulice), či bude opakovat stávající řešení s chodníkem. Konkrétní návrh řešení této části ulice bude v předstihu předložen zástupcům obou složek státní památkové péče.
- 6) Je pravděpodobné, že se stavební akce dotkne doposud neznámých archeologických situací. Upozorňujeme na zákonná ustanovení vyplývající z § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. To hovoří o povinnosti dodržet následující:
 - a. **Oznámit stavební akci Archeologickému ústavu Akademie věd České republiky**, a to již v době přípravy stavby. Oznámení se podává v podobě formuláře (<http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/pro-stavebniky.html>), a to v elektronické podobě na e-mail: [redacted] nebo poštou na adresu ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i. Oddělení památkové péče, Hana Trnková, Letenská 4, 118 01 Praha 1.
 - b. **Umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu** Archeologickému ústavu nebo vybrané oprávněné organizaci, o jehož podmínkách bude v dostatečném předstihu uzavřena dohoda mezi stavebníkem a oprávněnou organizací podle § 21 – 22 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Viz příloha. Aktuální seznam oprávněných organizací k provádění archeologického výzkumu je zveřejněn na adrese: <http://www.arup.cas.cz/cz/pamatkovaochrana/opravnenne-organizace.htm>

- c) Informovat o nálezu, který nebyl učiněn při provádění archeologického výzkumu Archeologický ústav v Praze nebo nejbližší muzeum (Muzeum Karlovy Vary/ viz příloha č. 1). Učini tak nálezce nebo osoba odpovědná za provádění výkopových prací, podle § 23 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 7) V případě objevení archeologických nálezových situací pod stávajícím povrchem (např. starší vrstvy povrchových úprav ulic, původní odvodňovací kanály apod.) budou tyto zdokumentovány a následně bude zástupci obou složek státní památkové péče odsouhlasen další postup prací. Primárně by měly být tyto nálezy zachovány a nemělo by dojít k jejich odstranění. V případě nutnosti pak bude v případě hodnotného uceleného nálezů upraven předpokládaný rozsah prací či obecně stanovený postup prací.
- 8) Upozorňujeme na fakt, že pod stávajícím živícným povrchem komunikace v okolí kostela se nachází historická kamenná dlažba a obrubníky. Tyto prvky musí být zachovány a budou při rekonstrukci opětovně použity. Před započatím prací je potřeba určit rozsah jejího zachování a předložit návrh konkrétního umístění. Návrh bude v předstihu předložen zástupcům obou složek státní památkové péče k odsouhlasení. Teprve po jejich písemném odsouhlasení (zápisem) bude možné určit míru doplnění novou dlažbou a následně pokládku dlažby zahájit.
- 9) S ohledem na předpokládaný vliv plánovaných stavebních prací na městskou památkovou zónu doporučujeme, aby se v době realizace stavby konaly pravidelné kontrolní dny za účasti zástupců všech zainteresovaných stran – tj. zejména investora, projektanta, realizační firmy a zástupců odborné i správní složky státní památkové péče. Úvodní kontrolní den by se měl konat ještě před zahájením prací a měl by být svolán s dostatečným časovým předstihem.

Plánována rekonstrukce předmětných ulic a prostoru před kostelem sv. Máří Magdaleny je z hlediska památkové péče možná. Konkrétní způsob rekonstrukce je potřeba upravit podle podmínek, které nejsou v rámci vymezeného prostoru jednotné. Zatímco v horní části ulice Moravská a v ulici Hynaisova se v současnosti nachází dlažba z kamenných kostek, která pochází přibližně ze 70. let, ve spodní části ulice v blízkosti kostela sv. Máří Magdaleny a navazující části vedoucí od kostela směrem k objektu Špořitelna, tvoří povrch komunikace asfalt, pod nímž se nachází starší kamenná dlažba. Navíc prostor před kostelem (parcelská č. 2), jehož úprava je rovněž součástí předloženého řešení, je součástí národní kulturní památky. Vzhledem k těmto okolnostem je nutné postupovat v jednotlivých částech vymezeného území odlišně, vždy s ohledem na konkrétní podmínky. V horní části ulice, kde se nachází kamenná dlažba položená pravděpodobně v 70. letech 20. století a kde není reálný předpoklad dochování starších vrstev, je navržena výměna dlažby za novou akceptovatelnou. Z hlediska památkové péče doporučujeme upravit kladěčský návrh počítající s rozdělením ploch pojezdných, parkovacích a pochozích různým způsobem pokládky. Navržené řešení povede k roztržitosti prostoru, která je v rozporu s jeho původním charakterem. V dolní části ulice Moravská, v blízkosti kostela, je pod vrstvou asfaltu dochována historická žulová dlažba, která by měla být zachována a znovu použita. Po odkrytí asfaltového povrchu by podle míry dochování historické dlažby měl být stanoven konkrétní postup. Rovněž v případě prostoru před kostelem na parcelách č. 2, bude nutné konkrétní řešení prostoru definitivně stanovit až po odkrytí původní podoby úpravy a zhodnocení míry dochování původního řešení. Na základě provedených prací by byl stávající předpoklad, vycházející z archivních pramenů, dílčích archeologických sond a fotografických fotografií, upraven. Dále upozorňujeme na povinnost zajištění archeologického dozoru nad celým prováděním těchto stavebních prací vyplývající z § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Zda však skutečnost, že plánované zemní práce se mohou dotknout doposud